

Nr 88.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863; given Stockholms slott den 29 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av §§ 20, 21, 37 mom. 3, 41, 42 mom. 1, 43 mom. 1 och 44 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av §§ 20, 21, 37 mom. 3, 41, 42 mom. 1, 43 mom. 1 och 44 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Härigenom förordnas, att §§ 20, 21, 37 mom. 3, 41, 42 mom. 1, 43 mom. 1 och 44 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 skola hava följande ändrade lydelse:

§ 20.

Mom. 1. Fråga, som hör till kyrkostämmas handläggning och är av den allmänna beskaffenhet, att den angår hela huvudstaden samfällt, så att för dess avgörande erfordras församlingarnas gemensamma beslut, skall, sedan ärendet blivit av överståthållarämbetet eller stadens konsistorium överlämnat till församlingarnas handläggning, i stadens alla territoriella församlingar på en och samma dag, som av konsistorium bestämmes, behandlas vid kyrkostämmor med de särskilda församlingarna. Om de sålunda fattade besluten skall konsistorium underrättas. Hava olika beslut fattats, skall den fråga, i vilken skiljaktighet förekommit, avgöras av delegerade, utsedda på sätt och till antal här nedan sägs. Delegerade utses å kyrkostämma med varje församling bland dess å kyrkostämma röstberättigade ledamöter till ett antal av en delegerad för varje församling och därutöver ytterligare en för varje vid nästföregående års utgång påbörjat tiotusental invånare i församlingen. Suppleanter utses till lika antal som delegerade.

Val av delegerade och suppleanter sker å dag, som konsistorium bestämmer. Så snart ske kan efter valet skola delegerade på kallelse av ordföranden i konsistorium sammanträda å plats, som av denne bestämmes, för att utöva församlingarnas beslutanderätt i den fråga, för vars av-

görande de blivit utsedda. Delegerade utse inom sig ordförande. Protokollet föres av notarien hos konsistorium. I övrigt gälle i avseende å sammanträdet och därvid fattade beslut med nedan angivna undantag i tillämpliga delar vad i fråga om kyrkostämma finnes i denna förordning föreskrivet.

Mom. 2. Delegerad eller för delegerad behöfvlig suppleant, som blivit kallad till sammanträde men avhåller sig därifrån utan anmält förfall, som av delegerade godkännes, skall till stadens kassa böta två kronor samt dubbelt så mycket, om sammanträdet måste, i anseende till de närvarandes fåtalighet, inställas eller upplösas.

Mom. 3. Vid sammanträde föreliggande fråga avgöres genom öppen omröstning efter huvudtalet. Finnas därförinnan upplysningar av nöden, må delegerade till sådana upplysningars erhållande anmäla sig efter ärendets beskaffenhet hos överståthållarämbetet eller konsistorium. I frågor om beviljande av nya och ökade avgifter eller besvär erfordras bifall av två tredjedelar bland dem, vilka deltaga i beslutet; i annat fall anses dylik fråga avslagen. I alla andra frågor bestämmes utgången genom enkel röstpluralitet. Vid lika röstetal för två olika meningar bliver den gällande, som av ordföranden biträdes. Medhinnes icke ett för dagen till avgörande förekommande ärende, må delegerade, innan sammankomsten upplöses, bestämma ny dag för fortsättningen därav utan särskild kallelse till närvarande delegerade eller suppleanter, av vilka senare de, som då inträtt i röstägande delegerades ställe, skola, där ej hinder möter, jämväl fortfarande deltaga uti det sålunda uppskjutna ärendets behandling och avgörande; dock må dylik sammankomst ej uppskjutas längre än högst fjorton dagar. Vid sammankomsten frånvarande delegerade och suppleanter varda om fortsättningen av sammanträdet underrättade för att kunna, i händelse av behov, inträda såsom röstägande delegerade.

Mom. 4. Ej må vid sammanträde definitivt beslut om nya eller ökade avgifters beviljande eller besvär utgörande kunna fattas, utan att minst fyra femtedelar av delegerades hela antal äro tillstädes.

Mom. 5. Delegerades beslut skall, efter föregången justering, jämte meddelad besvärshänvisning genom protokollsutdrag och skrivelse, som ordföranden på delegerades vägnar undertecknar, tillställas församlingarnas kyrkoherdar med anmodan att ombesörja dess kungörande från predikstolen, vilket bör ske på samma dag i alla stadens kyrkor. Denna dag utsettes av delegerade, som därjämte böra föranstalta om beslutets meddelande så skyndsamt, att kungörandet därav i kyrkorna må kunna äga rum senast andra söndagen efter den dag, då beslutet blivit fattat. Om

delegerades beslut bör ämbetsmyndighet, som äskat ärendets handläggning av församlingarna, jämväl erhålla underrättelse.

Mom. 6. Delegerades förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna delegerade för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall hållas inom lyckta dörrar.

§ 21.

Sådant ärende, som rör icke alla utan endast några av huvudstadens församlingar gemensamt, skall, därest dessa församlingar vid frågans behandling å kyrkostämma stanna i olika beslut, avgöras vid sammanträde med delegerade från de församlingar, vilka frågan angår, därvid stadgandena i § 20 skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

§ 37.

 Mom. 3. Ämbets- eller tjänstemän -----
 ----- om vilkas utgörande kyrkostämma beslutar.

§ 41.

Mom. 1. Räkenskaperna ----- revisorer.
 Mom. 2. Revisionsberättelsen ----- vidtagas skall.

§ 42.

Mom. 1. För att vinna bindande kraft skola kyrkostämmas beslut underställas Kungl. Maj:ts nådiga prövning och fastställelse, då besluten angå:

- a) försäljning ----- äger;
 -----
 b) upptagande ----- uttaxering; samt
 -----
 c) påläggande ----- fem år.

§ 43.

Mom. 1. Den, som åt kyrkostämmas beslut ej nöjes, äger att -----
 ----- kungjordes; och åligger det klaganden därjämte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då beslutet kungjordes, som ock att inom åtta dagar efter

besvärstidens utgång till kyrkostämmans ordförande ingiva diarieutdrag däröver, att han sina besvär inlämnat å ort, som vederbör.

Försummar — — — — —
— — — — — verkställighet.

§ 44.

Den, som — — — — —
— — — för överklagande av kyrkostämmas beslut; dock att — — —
— — — — — delgivet.

Utan hinder — — — — —
— — — — — förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915. Ärende, som vid nämnda tidpunkt må vara hänskjutet till kyrkofullmäktige, men ännu ej blivit av dem behandlat, avgöres av delegerade, på sätt här ovan stadgas.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 29 maj 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
               VON SYDOW,
               friherre BECK-FRIIS,
               STENBERG,
               LINNÉR,
               MÖRCKE,
               VENNERSTEN,
               WESTMAN,
               BROSTRÖM.

 Departementschefen, statsrådet Westman, anförde:

Upphävande
 av kyrkofull-
 mäktiginsti-
 tutionen i
 Stockholm.

Kyrkofullmäktige i Stockholm hava till uppgift att utöva stadens territoriella församlingars gemensamma avgöranderätt, då desamma stannat i olika beslut beträffande frågor, som höra till kyrkostämmas handläggning och äro av den allmänna beskaffenhet, att de angå hela huvudstaden samfällt, så att för deras avgörande erfordras församlingarnas gemensamma beslut. Dessutom skall sådant ärende, som rör endast några av huvudstadens församlingar gemensamt, avgöras vid sammanträde av kyrkofullmäktige från de församlingar, vilka frågan angår. Intill dess omvårdnaden om folkskoleväsendet i Stockholm med 1904 års ingång överflyttades å stadsfullmäktige, hade kyrkofullmäktige jämväl att besluta angående ansvarsfrihet för Stockholms folkskolöverstyrelse eller, såsom den numera benämnes, Stockholms folkskoledirektion, för dess förvaltning.

De grundläggande bestämmelserna angående kyrkofullmäktige i Stockholm återfinnas i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 §§ 20, 21 och 41 mom. 3. Vidare gäller enligt §§ 42 och 43 av samma förordning, att vad i dessa §§ stadgas om underställning av vissa kyrkostämmobeslut samt om anförande av besvär över kyrkostämmas beslut äger motsvarande tillämpning å kyrkofullmäktiges beslut. Slutligen omnämnas kyrkofullmäktige även i § 37 mom. 3 och § 44 av ifrågavarande förordning. Jag torde här få återgiva de tre förstnämnda lagrummen:

§ 20.

Frågor, som till kyrkostämmas handläggning höra och äro av den allmänna beskaffenhet, att de angå hela huvudstaden samfällt, så att för deras avgörande erfordras församlingarnas gemensamma beslut, behandlas på följande sätt:

Mom. 1. Sedan så beskaffat ärende av överståthållarämbetet eller stadens konsistorium blivit till församlingarnas handläggning överlämnat, skall kyrkostämma på en och samma dag i stadens alla territoriella församlingar hållas. Efter det församlingens röstägande ledamöter vid detta tillfälle blivit hörda och sina beslut fattat, hänskjutes ärendet, genom utdrag av kyrkostämmoprotokollet, innefattande beslutet, till kyrkofullmäktige, vilka, på sätt uti nästföljande moment säges, för varje år bland församlingarnas vid kyrkostämma röstägande ledamöter utses. Dessa fullmäktige skola då ofördröjligen sammanträda för att, om församlingarnas avgivna meningar befinnas skiljaktiga, utöva församlingarnas gemensamma avgöranderätt och, efter sakens noggranna prövning, beslut i den hänskjutna frågan fatta; men om alla församlingarna stannat i lika beslut, tillkommer fullmäktige endast att förhållandet anmäla hos den myndighet, som kyrkostämman äskat, varjämte kyrkofullmäktige, för kungörandet av detta församlingarnas beslut, böra förfara på sätt i mom. 12 finnes föreskrivet. Kyrkofullmäktige handla i utövning av församlingarnas gemensamma avgöranderätt efter bästa förstånd och övertygelse och kunna därvid icke bindas av andra föreskrifter eller beslut än gällande lagar och författningar.

Mom. 2. I varje av stadens territoriella församlingar väljas vid kyrkostämma fullmäktige och suppleanter för det nästföljande året till det antal, som här nedan finnes bestämt, nämligen:

i Nikolai	församling	7	fullmäktige	och	4	suppleanter,
i Klara	d:o	7	»	»	4	»
i Jakobs och Johannes	d:o	7	»	»	4	»
i Maria Magdalena	d:o	7	»	»	4	»
i Katarina	d:o	7	»	»	4	»
i Hedvig Eleonora	d:o	7	»	»	4	»
i Adolf Fredriks	d:o	5	»	»	3	»
i Ulrika Eleonora	d:o	3	»	»	3	»

eller tillsammans 50 fullmäktige och 30 suppleanter.

Då under årets lopp ledighet bland fullmäktige eller suppleanter sig yppar, bör sådan ledighet i mån av behov fyllas genom val å särskild kyrkostämma i den församling, som vederbör.

Mom. 3. Avgående fullmäktig eller suppleant kan för det följande året återväljas.

Mom. 4. Den, som till kyrkofullmäktig eller suppleant blivit vald, men vid valet icke varit närvarande, skall därom skyndsamt av kyrkostämmans ordförande underrättas. Är han förhindrad att uppdraget sig åtaga, bör detta inom åtta dagar efter delfäendet anmälas hos kyrkostämmans ordförande, vilken då förordnar om ny kyrkostämman till väljande av annan person i den förres ställe. Den valde må kunna uppdraget sig avsäga, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindrad att uppdraget fullgöra; om han uppnått sextio års ålder, tillföre i fyra år eller längre tid såsom kyrkofullmäktig tjänstgjort eller eljest förmår visa hinder, som av flertalet ibland övriga fullmäktige godkännes. Kvinna, som blivit till kyrkofullmäktig vald, må när som helst avsäga sig uppdraget.

Mom. 5. Över val till kyrkofullmäktige och suppleanter meddelar kyrkostämmans ordförande sist inom fjorton dagar därefter behörigt kyrkostämmoprotokoll första gången till överståthållarämbetet, men sedermera årligen till ordföranden för kyrkofullmäktige.

Mom. 6. Så snart fullständiga underrättelser om valen av fullmäktige och suppleanter ingått, sammankallar första gången överståthållaren, men därefter kyrkofullmäktiges dåvarande ordförande, de för nästföljande år invalda ledamöter till sammanträde för att inom sig med slutna sedlar välja ordförande och vice ordförande för samma år. Vid detta tillfälle utses även en tjänlig person för att i egenskap av sekreterare föra protokollet vid fullmäktiges sammanträden.

Mom. 7. Sedan kyrkofullmäktige för det nästföljande året blivit organiserade, skall uppgift å deras ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter meddelas ej allenast överståthållaren till kännedom, utan även församlingarnas kyrkoherdar, för att genom deras försorg uppläsa från predikstolarna i stadens kyrkor. En sådan uppgift skall även allmängöras genom den tidning, i vilken överståthållarämbetets kunngörelser vanligen intagas.

Mom. 8. Kyrkofullmäktige sammanträda, på ordförandens kallelse, så ofta ärende, som fordrar fullmäktiges behandling, till ordföranden blivit i fullständigt skick överlämnat. Till sammanträde böra ej allenast fullmäktige utan även suppleanter kallas att sig inställa, på det att, om ledamot från någon församling skulle utebliva, den suppleant må ingå, som i samma församling blivit vald och enligt vallistau är bland de närvarande närmast i ordningen att företräda den frånvarandes ställe.

Mom. 9. Fullmäktig eller suppleant, som blivit till sammanträde kallad, men därifrån utan anmält förfall, som av fullmäktige godkännes, sig avhåller, skall böta till stadens kassa två riksdaler riksmünt samt dubbelt så mycket, om sammanträdet måste, i anseende till de närvarandes fåtalighet, inställas eller upplösas.

Mom. 10. Ordföranden skall vid kyrkofullmäktiges sammanträde föredraga ärende, som till behandling bör företagas, och leda överläggningen; varefter, och sedan den samma förklarats slutad samt ordföranden framställt proposition, så avfattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras, fullmäktige, med iakttagande av vad i mom. 1 finnes föreskrivet, avgöra frågan genom öppen omröstning efter huvudtalet. Finnas därförinnan upplysningar av nöden, må fullmäktige till sådana upplysningars erhållande sig hos överståthållarämbetet eller konsistorium anmäla. I frågor om beviljande av nya och ökade avgifter eller besvär erfordras bifall av två tredjedelar bland dem, vilka i beslutet deltaga; i annat fall anses en dylik fråga avslagen. I alla andra frågor be-

stämmes utgången genom enkel röstpluralitet. Utfalla rösterna till samma belopp för tvenne olika meningar, kommer den att bliva gällande, som av ordföranden biträdes. För varje votering tillkännagiver ordföranden sättet för densamma och huru rösterna komma att beräknas. Medhinnas icke ett för dagen till avgörande förekommande ärende, må kyrkofullmäktige, innan sammankomsten upplöses, bestämma ny dag för fortsättningen därav utan särskild kallelse till närvarande fullmäktige eller suppleanter, av vilka senare de, som då inträtt i röstägande ledamöters ställe, skola, där ej hinder möter, jämväl fortfarande deltaga uti det sålunda uppskjutna ärendets behandling och avgörande; dock må dylik sammankomst ej uppskjutas längre än högst fjorton dagar. De vid sammankomsten frånvarande fullmäktige och suppleanter varda om fortsättningen av sammanträdet underrättade i den ordning, som antagen är, för att kunna, i händelse av behov, såsom röstägande ledamöter inträda.

Mom. 11. Ej må vid sammanträde definitivt beslut om nya eller ökade avgifternas beviljande eller besvärs utgörande kunna fattas, utan att minst fyratio röstägande äro tillstädes.

Mom. 12. Fullmäktiges beslut eller anmälan i frågor, vilka från församlingarna till fullmäktige blivt överlämnade, skall, efter föregången justering, jämte meddelad besvärshänvisning, genom protokollsutdrag och skrivelse, som ordföranden på fullmäktiges vägnar undertecknar, tillställas församlingarnas kyrkoherdar med anmodan att besörja om dess kungörande från predikstolen, vilket bör ske på samma dag i alla stadens kyrkor. Denna dag utsättes av fullmäktige, som därjämte böra föranstalta om beslutets meddelande så skyndsamt, att kungörandet därav i kyrkorna må kunna äga rum senast andra söndagen efter den dag, då beslutet blivt fattat. Om fullmäktiges beslut bör den ämbetsmyndighet, som ärendets handläggning äskat, jämväl erhålla underrättelse.

Mom. 13. Fullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall inom lyckta dörrar hållas.

§ 21.

Sådant ärende, som rör icke alla, utan endast några av huvudstadens församlingar gemensamt, avgöres vid sammanträde av kyrkofullmäktige från de församlingar, vilka frågan angår. Ordförande vid sådant sammanträde vare den av ifrågavarande församlingars kyrkoherdar, som inom Stockholms stads konsistorium äger främsta platsen, eller, i händelse av förfall för honom, den kyrkoherde, som honom i ordningen närmast är.

§ 41.

Mom. 3. Den slutliga åtgärd i avseende på folkskoleräkenskaper, som enligt kungl. stadgan den 27 september 1861 ålegat sockenstämmonämnden, tillkommer hädanefter kyrkofullmäktige.

Beträffande kyrkofullmäktiginstitutionen i Stockholm har riksdagen i skrivelse den 13 mars 1913 anfört:

Vid 1913 års riksdag hade enskild motionär framställt förslag, att §§ 20 och 21 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 novem-

ber 1863 måtte upphöra att gälla ävensom att orden i § 42 mom. 1 av samma förordning »och kyrkofullmäktige» samt orden »eller kyrkofullmäktige» i § 43 mom. 1 av samma förordning måtte utgå.

Riksdagen delade motionärens mening, att kyrkofullmäktiginstitutionen i Stockholm såsom numera överflödig borde upphävas. Då emellertid institutionens upphävande till äventyrs skulle kunna påkalla förändringar jämväl i andra författningar än förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm och riksdagen ansett det lämpligt, att frågan härom undersöktes samt att de eventuella förändringarna gjordes samtidigt med att definitivt beslut i ämnet fattades, hemställde riksdagen, som funne denna prövning lämpligen böra genom Kungl. Maj:ts försorg åvägabringas, det Kungl. Maj:t täcktes för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i gällande författningar, att kyrkofullmäktiginstitutionen i Stockholm upphörde.

Redan före riksdagens omförmälda framställning hade emellertid kyrkofullmäktige själva i skrivelse den 29 december 1910 hemställt om kyrkofullmäktiginstitutionens upphävande och därvid anfört:

Genom lag den 15 maj 1903, varigenom kyrkostämmornas och därmed även kyrkofullmäktiges beslutanderätt beträffande folkskoleväsendet i Stockholm från den 1 januari 1904 överflyttades på stadsfullmäktige, hade kyrkofullmäktige mistat sin ojämförligt viktigaste uppgift.

I anledning härav hade också kort efter utfärdandet av nämnda lag inom kyrkofullmäktige väckts en motion, att framställning måtte göras hos Kungl. Maj:t om åtgärders vidtagande för avskaffande av kyrkofullmäktiginstitutionen i Stockholm. Denna motion hade dock icke vunnit kyrkofullmäktiges bifall, utan hade desamma i stället, i anledning av en något senare väckt motion, i december 1905 till Kungl. Maj:t avlåtit en skrivelse, innehållande förslag dels om överflyttande av kyrkostämmas beslutanderätt å särskilt valda församlingsfullmäktige, dels ock i samband därmed om införande av förändrade bestämmelser angående kyrkofullmäktiges kompetens och organisation.

Då emellertid denna framställning icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd och någon sådan sannolikt ej heller torde vara att förvänta, sedan frågan om införande av församlingsfullmäktige genom 1910 års kyrkomötes skrivelse därom övergått till att bliva en hela riket rörande angelägenhet, ansåge kyrkofullmäktige det med fullt skäl kunna ifrågasättas, huruvida kyrkofullmäktiginstitutionen i Stockholm under dessa förhållanden längre borde bibehållas.

Efter den 1 januari 1904 hade nämligen kyrkofullmäktige icke haft andra uppgifter än att, förutom behandlingen av ovannämnda två motioner, sammanträda en gång om året för att välja ordförande, vice ordförande och sekreterare samt besluta angående vissa med institutionens uppehållande förenade utgifter. Ej heller torde med nu gällande bestämmelser hädanefter någon uppgift av avsevärd betydelse kunna tänkas uppstå för kyrkofullmäktige, allrahelst som, i samband med några av de äldre församlingarnas delning i flera församlingar, andra former bestämts för avgörandet av i samband med delningarna möjligen uppstående tvister.

På grund härav och då det syntes olämpligt att under ytterligare ett antal år upprätthålla en institution, vars verksamhet icke längre torde komma att tagas i anspråk för något viktigare allmänt ändamål, hemställde kyrkofullmäktige om åtgärders

vidtagande, i syfte att de i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 förefintliga stadganden angående kyrkofullmäktige måtte, såsom numera faktiskt obehövlige, utgå ur denna förordning.

Den i kyrkofullmäktiges skrivelse berörda frågan om införande av församlingsfullmäktige är alltså beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Efter erhållen remiss hörde överståthållarämbetet över kyrkofullmäktiges skrivelse kyrkostämmorna i Stockholms stads territoriella församlingar samt inhämtade yttrande i ärendet av Stockholms stads konsistorium, varefter överståthållarämbetet den 7 september 1911 avgav eget utlåtande i ämnet.

Johannes församling uttalade sig å kyrkostämma sålunda:

På de av kyrkofullmäktige anförda skäl hemställde kyrkostämman, att den nu gällande förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm måtte varda sålunda ändrad, att §§ 20 och 21, § 41 mom. 3 samt vad §§ 42, 43 och 44 innehöle i avseende å kyrkofullmäktiges beslut måtte uteslutas ur förordningen. För den händelse någon ny fråga skulle komma att bliva en de kyrkliga kommunernas gemensamma angelägenhet, föreställde sig kyrkostämman, att Kungl. Maj:t vidtog åtgärder, varigenom för sådan frågas behandling tillfredsställande former utfunnes. En dylik gemensam angelägenhet syntes den om särskild barnavårdsnämnd kunna bliva.

Katarina församlings kyrkoråd och skolråd yttrade:

Kyrkorådet och skolrådet tillstyrkte kyrkofullmäktiges förslag, likväl med den erinran, att då ärenden av vikt rörande kyrkans och skolans angelägenheter framdeles såsom hittills kunde förekomma, vilkas avgörande förut tillkommit kyrkofullmäktige, det fortfarande borde finnas en korporation, som ägde befogenhet att härvid bestämma; och ville kyrkorådet och skolrådet härutinnan hemställa, att för sådana frågor avgörande vid varje särskilt tillfälle inom varje församling skulle tillsättas en delegation, så att för ärenden angående kyrkans angelägenheter församlingens kyrkoråd utsåge inom sig fem ledamöter och för ärenden rörande skolans angelägenheter skolrådet utsåge inom sig fem ledamöter, varefter alla församlingarnas sålunda utsedda kyrkoråds- eller skolrådsledamöter hade att sammanträda för det ifrågavarande ärendets behandling och avgörande.

Katarina församling beslöt på kyrkostämma biträda kyrkofullmäktiges förslag utan det av kyrko- och skolråden gjorda tillägget.

Oscars församling anförde:

Församlingen hade visserligen ingenting att invända mot de åsyftade stadgandenas borttagande ur kyrkostämmoförordningen, men syntes det böra påpekas, att sådana ärenden fortfarande kunde förekomma, som skulle kräva fullmäktiginstitutionens ingripande, och syntes det på grund härav, att i händelse av bifall till framställningen föreskrifter borde inflyta i förordningen om huru i sådana fall skulle förfaras.

Såsom exempel på dylikt ärende tillåte sig församlingen erinra om det av särskilda sakkunniga uppgjorda förslaget till kyrkobokföring i Stockholm, vilket ärende

ännu vore beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Med avseende å detta förslags ekonomiska sida hördes huvudstadens församlingar, vilka alla utom en hade godtagit förslaget. Skulle efter den omarbetning av ifrågavarande förslag, som för närvarande påginge, detsamma anses böra ånyo underställas församlingarnas prövning och enighet då ej kunde uppnås, syntes ett fall föreligga, där fullmäktiges åtgärder skulle komma att tagas i anspråk.

Emellertid syntes, i händelse stadgandena om kyrkofullmäktige borttoges, någon svårighet icke möta att genom andra bestämmelser få hithörande frågor avgjorda. Så till exempel skulle kunna föreskrivas, att avgörandet av dylika frågor, om församlingarna stannade i olika beslut, skulle ankomma på överståthållarämbetet eller Stockholms stads konsistorium, beroende på ärendets art efter den grund, som gällde för besvärs anförande över kyrkostämmas beslut. Naturligtvis skulle därefter finnas klagorätt till Kungl. Maj:t.

På grund av vad sålunda anförts förklarade församlingen sig icke hava något att för sin del erinra mot att stadgandena om kyrkofullmäktige utginge ur kyrkostämmoförordningen för Stockholm, under villkor dock att nya bestämmelser infördes rörande formen för avgörande av församlingarna i huvudstaden samfällt angående frågor.

De övriga territoriella församlingarna i Stockholm biträdde kyrkofullmäktiges förslag.

Stockholms stads konsistorium yttrade:

Konsistoriet hade visserligen intet att invända mot de åsyftade stadgandenas borttagande ur kyrkostämmoförordningen men ville påpeka, att sådana ärenden fortfarande kunde förekomma, vilka krävde kyrkofullmäktiginstitutionens behandling. I händelse av bifall till ifrågavarande framställning syntes därför föreskrifter höra inflyta i nämnda förordning om huru i sådant fall skulle förfaras. Något förslag i detta avseende hade konsistoriet emellertid icke att framställa men ansåge sig dock böra fästa uppmärksamheten på de olika förslag, som i ämnet framstälts av kyrko- och skolråden i Katarina församling samt av Oscars församling.

Överståthållarämbetet utlät sig:

Överståthållarämbetet erinrade därom, att ämbetet den 6 augusti 1906 vid avgivande av yttrande angående ändring av ifrågavarande förordning anförde: »Sedan kyrkostämmornas beslutanderätt över folkskolebudgeten överflyttats till stadsfullmäktige, läser för övrigt kyrkofullmäktiges åtgärd endast i få och helt sällan förekommande fall erfordras. Åtminstone läser, enligt vad överståthållarämbetet varit i tillfälle att inhämta, intet sådant fall under de senaste tjugu åren inträffat. Det synes överståthållarämbetet onödigt att för något så sällan inträffande behov hava en ständig korporation, som i sin helhet eller delvis förnyas varje år och som väljer ordförande, utser och avlönar sekreterare och vaktmästare samt åtminstone för avlönande av dessa befattningshavare samt för bestridande av expensutgifter har medelförvaltning. Avgörandet av en fråga, däri enligt § 20 eller § 21 av ifrågavarande förordning gemensamt beslut erfordras, torde kunna ske genom personer, som församlingsfullmäktige för tillfället utse och vilka sammanträda inför konsistorii ordförande, biträdd av dess sekreterare.»

På de skäl, som sålunda blivit anförda, tillstyrkte överståthållarämbetet i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna bifall till framställningen. Såsom överståthållarämbetet i sitt ovan angivna yttrande antagit samt konsistorium, kyrkostämmorna i Johannes och Oscars församlingar ävensom kyrkorådet i Katarina församling framhållit, torde det emellertid kunna tänkas, att något ärende kunde förekomma av beskaffenhet att kräva församlingarnas gemensamma beslut. Möjligen kunde även gemensamt beslut av vissa församlingar erfordras. För sådana fall borde lämpligen i §§ 20 och 21 av förordningen intagas stadgande därom, att då församlingarnas kyrkostämmor i fråga av nyss angivna art stannade i skiljaktiga beslut, ärendet skulle överlämnas till kyrkostämmornas delegerade, vilka skulle hava att sammanträda inför konsistoriets ordförande och besluta i ärendet. Sådana delegerade skulle först utses, då behov av deras sammankallande föreläge. Lämpligen kunde varje församling utse en delegerad och därutöver en delegerad för varje påbörjat nytt tiotusental invånare.

Av i ärendet gjorda uttalanden framgår, att kyrkofullmäktige i Stockholm icke sedan många år tillbaka haft någon till dem hänskjuten fråga att behandla; och anser jag i likhet med vad 1913 års riksdag uttalat, att denna institution, såsom numera överflödigt, bör upphävas.

Departementschefen.

Emellertid är det tänkbart, att något ärende kan förekomma av beskaffenhet att kräva gemensamt beslut av samtliga territoriella församlingar i Stockholm eller av några bland dem; och synas bestämmelser för sådant fall böra meddelas i §§ 20 och 21 av förordningen. I likhet med överståthållarämbetet anser jag, att dylikt ärende bör, därest församlingarna stanna i olika beslut, överlämnas till delegerade från vederbörande kyrkostämmor, utsedda först när sådan fråga föreligger, som kräver deras avgörande. Vad överståthållarämbetet föreslagit beträffande antalet delegerade för varje församling anser jag mig kunna godtaga. Dock torde även suppleanter för de delegerade böra utses. Vidare torde vad som för närvarande är stadgat om kyrkofullmäktiges sammanträden i huvudsak kunna tillämpas å de delegerades. Slutligen läser böra föreskrivas, att vad i övrigt gäller om kyrkostämma skall i tillämpliga delar gälla även om delegerades sammanträden och därvid fattade beslut. Att besvär över de delegerades beslut kunna anföras i samma ordning, som gäller beträffande besvär över kyrkostämmas beslut, torde därmed utan vidare vara tydligt.

Sedan stadsfullmäktige numera övertagit folkskolebudgeten, bör stadsgandet i § 41 mom. 3 helt och hållet utgå.

Slutligen bör vad § 37 mom. 3, § 42 mom. 1, § 43 mom. 1 och § 44 innehålla om kyrkofullmäktige borttagas. Dessa ändringar äro endast av formell natur.

Att i anledning av kyrkofullmäktiginstitutionens upphävande vidtaga ändring i annan författning än kyrkostämmoförordningen har ej befunnits erforderligt.

Departementschefen uppläste härefter ett i enlighet med det avgivna yttrandet inom ecklesiastikdepartementet utarbetat förslag till lag angående ändrad lydelse av §§ 20, 21, 37 mom. 3, 41, 42 mom. 1, 43 mom. 1 och 44 av förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 och hemställde, att förslaget måtte framläggas för riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Holmström.
